

**VU, LLTI IR LMTA ETNOLOGIJOS DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO
SANDAS**

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka), kodas	Institucija	Padalinys
KOKYBINIŲ TYRIMŲ METODAI		VU	Azijos ir transkultūrinių studijų institutas, VU
Studijų būdas	Valandų skaičius	Studijų būdas	Valandų skaičius
paskaitos:	10	konsultacijos:	10
savarankiškas darbas:	170	seminarai:	10
Kreditų skaičius:	7,5		
Dalyko anotacija			
<p>Dalyko tikslas</p> <p>Kurso metu doktorantai susipažins su kokybinių tyrimų metodų principais ir įvairove. Kurse aptariami lauko tyrimo metodai (interviu, skirtingų tipų stebėjimai ir kt.) ir jais surinktų duomenų analizės priegos, rašytinių šaltinių (pvz. spaudos) kokybinės analizės priegos ir metodai, virtualios erdvės etnografinių tyrimų galimybės. Kursas orientuotas į praktinius užsiėmimus, kurių metu dalyviai parinks konkrečiam doktorantūros projekto tyrimui tinkamus metodus, parengs tyrimo instrumentus bei išbandys juos praktiškai, įgys duomenų analizės (tiek raštu, tiek pasitelkiant kompiuterines analizės programas) įgūdžių, bei tobulins duomenų sugretinimo bei pateikimo tekste įgūdžius.</p> <p>Egzaminui kurso dalyvis(ė) turės identifikuoti savo tyrimui tinkamiausias metodologines priegas bei metodus, parengti tyrimo instrumentus, bei pademonstruoti jų išmanymą atliekant bandomąjį tyrimą ir surinktų duomenų analizę.</p>			
<p>Dalyko siekiniai ir kompetencijos.</p> <p>Išklausę kursą doktorantai gebės:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tinkamai vartoti pagrindines tyrimo metodologiją ir metodus apibūdinančias sąvokas, parengti tyrimo strategiją ir pagrindinius instrumentus; • Taikyti pagrindinius kokybinių tyrimų metodus ir analizės žingsnius; • Analizuoti kokybinius duomenis tiek raštu, tiek pasitelkiant kompiuterinę kokybinių duomenų apdorojimo programą; • Lyginti duomenis iš skirtingų šaltinių, bei surinktus duomenis apdoroti ir pateikti tekste. 			
<p>Kurso turinys:</p> <p><i>1. Kokybinė ir kiekybinė tyrimų metodologijos ir metodai: pagrindiniai bruožai ir skirtumai. Metodologinės priegos: grindžiamoji teorija, etnografija, diskurso analizė, kt.</i></p> <p>Reikšminiai žodžiai: kokybinė ir kiekybinė metodologijos, socialiniai ir humanitariniai mokslai, antropologija.</p> <p>Sąvokos: metodologija, metodai, tyrimo problema, tyrimo objektas, uždaviniai, strategija, validumas.</p> <p>Literatūra:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bernard H. Rusell (2006) <i>Research Methods in Anthropology. Qualitative and quantitative approaches.</i> 4th edition. Altamira Press. • Bryman Alan, Burgess G. Robert (eds.) (1994) <i>Analyzing Qualitative Data.</i> London and New York: Routledge. • Brygman, Alan (2008) <i>Social Research Methods.</i> 4th Edition. Oxford University 			

Press.

•
Kontroliniai klausimai:

- Kuo skiriasi kokybinis ir kiekybinis tyrimas?
- Kada tyrėjas renkasi kiekybinę ar kokybinę tyrimo metodologiją ar jas derina?
- Kaip atrasti ką tirti ir parinkti tinkamą strategiją/metodologiją?

2. Etikos principai ir reikalavimai. Etikos klausimai tyrimo metu. Etikos klausimai dirbant su pažeidžiamomis grupėmis. Etikos principai duomenis archyvuojant, pristatant mokslinėse publikacijose.

Reikšminiai žodžiai: socialinių ir humanitarinių mokslų tyrimo etikos reikalavimai.

Sąvokos: anonimiškumas, konfidencialumas, teisinė ir moralinė tyrėjo(jos) atsakomybė.

Kontroliniai klausimai:

- Kokie yra tyrimo atitikties etikos principams pagrindiniai reikalavimai?
- Kokia yra tyrimo vykdytojo moralinė ir teisinė atsakomybės tyrimo dalyvių atžvilgiu?

Literatūra:

- Bernard H. Rusell (2006) Research Methods in Anthropology. Qualitative and quantitative approaches. 4th edition. Altamira Press.
- Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus 2020 12 10 įsakymas "Atitikties mokslinių tyrimų vertinimui gairės" // <https://etikostarnyba.lt/atitikties-moksliniu-tyrimu-etikai-vertinimas-zmogaus-teisems-uztikrinti/>

3. Lauko tyrimo etnografiniai metodai: stebėjimas bei stebėjimas dalyvaujant.

Reikšminiai žodžiai: sociokultūrinė antropologija, etnologija ir sociologija, etnografija.

Sąvokos: etnografijos užrašymo principai, refleksyvumas, etika

Literatūra:

- Spradley, James P. (1980) Participant Observation. Wadsworth.
- Bernard H. Rusell (2006) Research Methods in Anthropology. Qualitative and quantitative approaches. 4th edition. Altamira Press.

Kontroliniai klausimai:

- Kas būdinga *aprašomajam stebėjimui, stebėjimui, stebėjimui dalyvaujant, sutelktam ar selektyviam/probleminiam stebėjimui*?
- Ką stebėti ir ką fiksuoti bei kaip tai daryti?
- Kokie etikos reikalavimai vykdant stebėjimą ar stebėjimą dalyvaujant?
- Kaip analizuojami lauko tyrimo užrašai?

4. Interviu tipai. Interviu gairės ir jų principai. Praktinės užduotys.

Reikšminiai žodžiai: interviu tipai, tyrimo instrumentų parengimo principai

Sąvokos: nestruktūruotas interviu, pusiau struktūruotas interviu, tikslinės grupės interviu, etnografinis interviu

Literatūra:

- Kvale S. (1996) *InterViews: An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. Thousand Oaks, London, New Delhi: SAGE Publications.
- Mack N., Woodsing C., MacQueen K., Guest G., Namey E. (2005) *Qualitative Research Methods: A Data Collector's Field Guide*. FHI.
- Spradley P.J. (1979) *The Ethnographic Interview*. Wadsworth.

Kontroliniai klausimai:

- Kokios yra tyrėjo taktikos, tyrėjo ir tyrimo dalyvio santykis siekiant atlikti kokybišką interviu?
- Kokie pagrindiniai nestruktūruoto, pusiau struktūruoto, etnografinio, tikslinės grupės interviu principai? Kada naudojamas vienas ar kitas interviu tipas?
- Kaip parengti interviu gaires ir teisingai formuluoti klausimus?
- Kaip susiję tyrimo klausimai ir interviu klausimai?

5. Gyvenimo istorijos ir biografinis interviu. Auto-etnografija.

Reikšminiai žodžiai: gyvenimo istorija ir gyvenimo pasakojimas identiteto, migracijos ar trauminių patirčių tyrimuose

Sąvokos: gyvenimo istorija, biografinis metodas, auto-etnografija, analizės priegos gyvenimo istorijose.

Literatūra:

- Lawthom R., Clough P., Moore M. (eds.) (2004) *Researching Life Stories: Method, theory and analysis in a biographical age*. London and New York: Routledge.
- Okeley J., Callaway H. (eds.) (1992) *Anthropology and Autobiography*. ASA Monographs 29. London and New York: Routledge.
- Thompson P. (2000) *The Voice of the Past: Oral History*. Oxford: Oxford University Press.

Kontroliniai klausimai:

- Kokie tyrimai atliekami pasitelkiant gyvenimo istorijos interviu?
- Kas būdinga *gyvenimo istorijos, gyvenimo pasakojimo, biografiniam interviu, autoetnografijai, žodinei istorijai*.
- Etikos principai gyvenimo istorijų tyrimuose.

6. Kompiuterinės programos ir tekstų analizė. Praktinės užduotys.

Reikšminiai žodžiai: analizės žingsniai ir priegos

Sąvokos: kodavimas, kategorizavimas; Atlas ti arba Maquida kompiuterinės programos kokybinių duomenų analizei;

- Literatūra: Bernard H. Russell (2006) *Research Methods in Anthropology. Qualitative and quantitative approaches*. 4th edition. Altamira Press.
- Saldana J. (2010) *The coding manual for Qualitative Researchers*. Sage publications.

Kontroliniai klausimai:

- Kaip analizuojama tyrimo medžiaga?
- Kaip vyksta duomenų kodavimas?

- Kaip kodai grupuojami į kategorijas ir temas?

7. Rašytiniai šaltiniai ir jų analizė. Žiniasklaida ir spauda kaip duomenų šaltinis.

Reikšminiai žodžiai: kokybinė teksto analizė

Sąvokos: kritinė diskurso analizė, teminė analizė

Literatūra:

- Bernard H. Rusell (2006) *Research Methods in Anthropology. Qualitative and quantitative approaches*. 4th edition. Altamira Press.
- Woods Nicola (2006) *Describing Discourse: a practical guide to discourse analysis*. Hodder Arnold.

Kontroliniai klausimai:

- Kokie yra pagrindiniai spaudos analizės principai?
- Kaip parinktumėte šaltinius kuriuos analizuosite?

8. Vizualika ir jos panaudojimas tyrime.

Reikšminiai žodžiai: vizualika ir etnografija

Sąvokos: foto, video, audio

Literatūra:

- Mannay D. (2016) *Visual, narrative and creative research methods. Application, reflection and ethics*. London and New York: Routledge
- Banks Marcus (2001) *Visual methods in social research*. Sage publications.
- Pink, Sarah (2006) *The Future of Visual Anthropology. Engaging the Senses*. London and New York: Routledge

Kontroliniai klausimai:

- Kaip naudojamas fotografavimas ar filmavimas kokybiniuose tyrimuose?
- Kaip analizuojama vizualika bei kokie kyla etikos iššūkiai?

9. Etnografija internete

Reikšminiai žodžiai: kokybinis tyrimas virtualioje erdvėje

Sąvokos: etnografija internete, lauko tyrimas virtualioje erdvėje

Literatūra:

- Kozinets R.V. (2010) *Netnography: doing ethnographic research online*. Los Angeles: Sage.
- Gaiser Ted J., Schreiner A.E. (2009) *A guide to conducting online research*. Sage.

Kontroliniai klausimai:

- Kas būdinga ir kokie pagrindiniai iššūkiai kyla tyrėjui atliekant tyrimą virtualioje erdvėje?
- Kokie tyrimo metodai naudojami ir kokie iššūkiai kyla atliekant tyrimą virtualioje erdvėje?
- Kokie etikos klausimai kyla atliekant tyrimą virtualioje erdvėje?

10. Duomenų pateikimas tekste. Kaip tekste pateikti skirtingais metodais surinktus duomenis.

Reikšminiai žodžiai: teksto rašymo etapai ir būdai

Sąvokos: refleksyvumas, daugiabalsiškumas, autorystė

Literatūra:

- Clifford J., Marcus G.E (1986) *Writing Culture: the Poetics and Politics of Ethnography*. Berkeley: University of California Press.

Kontroliniai klausimai:

- Kaip duomenis pateikti tekste? Skirtingi rašymo būdai/prieigos.
- Kaip pasiekti kad tekste būtų girdimi skirtingų tyrimo dalyvių balsai/perspektyvos?
- Kaip atsiskleidžia autoriaus(ės) refleksyvumas?

Literatūra

Pagrindinė literatūra:

- Banks Marcus (2001) *Visual methods in social research*. Sage publications.
- Bernard H. Rusell (2006) *Research Methods in Anthropology. Qualitative and quantitative approaches*. 4th edition. Altamira Press.
- Bryman Alan, Burgess G. Robert (eds.) (1994) *Analyzing Qualitative Data*. London and New York: Routledge.
- Brygman, Alan (2008) *Social Research Methods*. 4th Edition. Oxford University Press.
- Clifford J., Marcus G.E (1986) *Writing Culture: the Poetics and Politics of Ethnography*. Berkeley: University of California Press.
- Kozinets R.V. (2010) *Netnography: doing ethnographic research online*. Los Angeles: Sage.
- Kvale S. (1996) *InterViews: An Introduction to Qualitative Research Interviewing*. Thousand Oaks, London, New Delhi: SAGE Publications.
- Lawthom R., Clough P., Moore M. (eds.) (2004) *Researching Life Stories: Method, theory and analysis in a biographical age*. London and New York: Routledge.
- Mack N., Woodsing C., MacQueen K., Guest G., Namey E. (2005) *Qualitative Research Methods: A Data Collector's Field Guide*. FHI.
- Mannay D. (2016) *Visual, narrative and creative research methods. Application, reflection and ethics*. London and New York: Routledge
- Okeley J., Callaway H. (eds.) (1992) *Anthropology and Autobiography*. ASA Monographs 29. London and New York: Routledge.
- Pink, Sarah (2006) *The Future of Visual Anthropology. Engaging the Senses*. London and New York: Routledge
- Rabinow P., Marcus G.E., Faubon J.D., Rees T. (2008) *Designs for an anthropology of the contemporary*. Duke University Press.
- Saldana J. (2010) *The coding manual for Qualitative Researchers*. Sage publications.
- Spradley, James P. (1980) *Participant Observation*. Wadsworth.
- Spradley P.J. (1979) *The Ethnographic Interview*. Wadsworth.

Papildoma literatūra:

- Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus 2020 12 10 įsakymas "Atitiktis mokslinių tyrimų vertinimui gairės" //

<p>https://etikostarnyba.lt/atitikties-moksliniu-tyrimu-etikai-vertinimas-zmogaus-teisems-uztikrinti/ Thompson P. (2000) <i>The Voice of the Past: Oral History</i>. Oxford: Oxford University Press</p> <ul style="list-style-type: none"> • Woods Nicola (2006) <i>Describing Discourse: a practical guide to discourse analysis</i>. Hodder Arnold • Gaiser Ted J., Schreiner A.E. (2009) <i>A guide to conducting online research</i>. Sage. 	
Konsultuojantys dėstytojai: vardas, pavardė, mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Doc dr. Kristina Šliavaitė	<p>Monografijų ar sudarytų knygų skyriai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Frėjūtė-Rakauskienė M., Klumbytė N., Marcinkevičius A., Šliavaitė K. (2018) „Socialinis ir istorinis teisingumas daugiaetninėje Lietuvos visuomenėje: sampratos, patirtys ir kontekstai“. Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras, Balto Print. (indėlis – 4 a.l.) • Frėjūtė-Rakauskienė M., Marcinkevičius A., Šliavaitė K., Štutienė I. (2016) „Etniškumas ir identitetai Pietryčių Lietuvoje: raiška, veiksniai ir kontekstai“. Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras. (indėlis – 4 a.l.) • Šliavaitė K. 2015 „Homeland is Where Everything Is for the People“: The Rationale of Belonging and Citizenship in the Context of Social Uncertainty, in Ida Harboe Knudsen, Martin Demant Frederiksen (eds.) <i>Ethnographies of Grey Zones in Eastern Europe: Relations, Borders and Invisibilities</i>. London, New York: Anthem Press. p. 107-122. <p>Straipsniai recenzuojamuose leidiniuose Lietuvoje ir užsienyje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klumbytė, N., Šliavaitė K. 2021. “Sovereignty and political belonging in post-Soviet Lithuania: ethnicity, migration and historical justice” // <i>Journal of Baltic Studies</i>, DOI: 10.1080/01629778.2021.1944237 • Šliavaitė K. 2020. “Memory, identity and schooling: diverging and overlapping narratives about the Second World War and its outcomes at the schools with Russian as the language of instruction in Lithuania” // <i>Journal of Baltic Studies</i>, DOI:10.1080/01629778.2020.1825501 • Frėjūtė-Rakauskienė M., Sasunkevich O., Šliavaitė K. 2020. „Polish Ethnic Minority in Belarus and Lithuania: Politics, Institutions and Identities“ // <i>Nationalities Papers</i>, 2020: 1-18, doi:10.1017/nps.2020.80 • Šliavaitė, K. 2020 Ar baigėsi posocializmas Lietuvoje: antropologija ir posocializmo transformacijų etnografija // <i>Lietuvos etnologija</i> 20(29):9-35 • Šliavaitė K. 2018 «Ne soyez jamais pingre avec un prêtre, un médecin ou un enseignant car ils font tourner le monde» La pratique du cadeau dans les écoles publiques de Lituanie // <i>Ethnologie française</i>, XLVIII, 2, 289-298. • Šliavaitė, K. 2019. „Kalba, tautinis tapatumas ir lygios galimybės švietime: mokyklų lietuvių, lenkų ir rusų mokomosiomis kalbomis bendruomenių požiūriai“ // <i>Kultūra ir visuomenė: socialinių tyrimų žurnalas. Culture and Society: Journal of Social Research</i> 10 (2): 31-58. • Šliavaitė K. 2018 „Ar galimas neoliberalus socialinis teisingumas? Lietuvos mokyklų tinklo optimizavimo interpretacijos ir patirtys“ // <i>Kultūra ir visuomenė. Socialinių tyrimų žurnalas</i> 9(2): 37-60. • Šliavaitė K. 2017 „Dovanos mokytojams Lietuvos mokyklų bendruomenėse: tarp bendruomeniškumo kūrimo ir mainų“ // <i>Lietuvos etnologija: socialinės antropologijos ir etnologijos studijos</i>, p. 99-123 • Šliavaitė K. 2015 Kalba, tapatumas ir tarptautiniai santykiai Pietryčių Lietuvoje: daugiakultūriškumo patirtys ir iššūkiai kasdiniuose kontekstuose, <i>Lietuvos etnologija: socialinės antropologijos ir etnologijos studijos</i>, 15(24), 27-51.

Patvirtinta VU, LLTI ir LMTA Etnologijos doktorantūros komiteto 2021 m. rugsėjo 27 d. posėdyje, protokolo Nr. R6-6

Doktorantūros komiteto pirmininkė

dr. Daiva Vaitkevičienė